

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

17 Vtrùm qui legitimè præscripsit rem aliqua[m], si termino præscriptionis elapso constet fuisse alienam, teneatur eam restituere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

nammo fieri, aut concedi solet, vt ea quæ sunt meri & mixti imperij. Vide suprâ Dub.10.& 12.

Nulla modo prescribuntur.

Nulla autem modo prescribi possunt, Primò, exemptio ab obedientia Superioris, & alia, de quibus Dub. 12. Secundò, res vsibus publicis deputatæ; vt forum, via publica, pons: hæc nec in totum, nec in partem prescribi possunt. Tertio, Ius decimarum percipiendarum à laico. Et quidem si de ipso primæuo & fundamentali iure loquamur; nullo modo à laico prescribi potest, quia est spirituale, fundatum in ministerio sacro. Si autem de aliquo iure, quod ab illo primæuo sit deriuatum, vt est ius feudale, quo olim, nimirum ante Concilium Lateranense sub Alexandro III. circa annum Domini 1179. celebratum, laicis interduum decimæ solent concedi; dubium est, an hoc Ius aliqua ratione post illud Concilium possit prescribi. Couarru. lib. 1. variarum cap. 17. num. 5. negat: quia, inquit, non solum ius commune illis resistit, & mala fidei præsumptio, sed etiam facti sunt incapaces per illius Concilij decretum; quod habetur cap. Quamuis. 17. & cap. Prohibemus. 19. de decimis. quando autem est incapax, non habet locum prescriptio. Nihilominus, si cuius maiores à tempore cuius initij non extet memoria, tale ius possedissent, præsumerentur habuisse ante Concilium, nec opus esset alia tituli probatione, vt plurimi Doctores, quos ipse Couarru. citat & sequitur, docent. Quarto, Limites Prouinciarum, Episcopatuuum, & paræciarum: quod intellige, si de his constet; si autem non constet, prescribi possunt. Quintò, Res indiuisa communis pluribus, nullo tempore ab aliquo illorum prescribi potest; quia ille nomine aliorum possidet. Colligitur L. Si communem. 10. 7. Quemadmodum seruitus amittatur. Vide plura apud Siluest. Prescriptio secundò.

DVBITATIO XVI.

Quando prescriptio dicatur non procedere, dormire, interrumpi.

49 **R**espondeo & Dico Primò, Prescriptio dicitur non procedere, quando ob aliquam causam non incipit, vel non potest incipere. Ita Couarru. reg. Possess. §. 12. Hoc fit potissimum ob 4. causas. Primò, si desit possessio ciuilis. Secundò, si desit titulus, non potest incipere prescriptio triennis, decennis, aut vicennis: potest tamen tricennis; vt dictum est Dubitat. 8. Tertio, si desit bona fides. Quarto, si res non possit alienari, lege resistente; vt dictum est de fundo tali, de bonis aduentitij filijfamilias, de legato, fideicommissò, maioratu.

Non procedit ob 4. causas.

Dormire dicitur.

Dico Secundò, Prescriptio dicitur dormire, quando iam inchoata aliquanto tempore cessat; ita tamen, vt illo exacto, rursus vim habeat, & continuetur cum tempore priore. Sic dicitur dormire Primò, tempore belli, quando ius non dicitur, vel homines diffugiunt in aliud territorium. Similiter tempore pestis. Secundò, quando Ecclesia caret Rectore, cessat contra Ecclesiam. Tertio, quando is contra quem prescribitur non potest agere; vt est filiusfamilias, pupillus durante ætate papillari, (nempe vsque ad annum 14. exactum

in mare; in femina vsque ad 12. exactum,) vxor viuente marito. Vide Siluest. Prescriptio 1. numero 9.

Dico Tertio, Prescriptio dicitur interrumpi, quando inchoata ita cessat, vt si rursus reuiuiscat, non continuetur cum tempore priore; sed de nouo debeat inchoari.

Hæc interruptio generatim fit dupliciter: primò, naturaliter. secundò, ciuilitate. Naturaliter interruptitur, quando incipit aliquid deesse, quod est necessarium ad naturam prescriptionis; vt possessio, vel bona fides. Ciuilitate interruptitur, quando per aliquem actum iuridicum interpellatur; vt, per litis contestationem, vel citationem: vt docet Couarru. §. 12. ex Panor. & alijs. Triennis vsucapio non interruptitur litis contestatione. Si tamen is, qui volebat ita vsucapere, condemnatur, debet rem restituere: si non condemnatur, maneatque in bona fide, expleto triennio illam poterit retinere. Decennis tamen, vicennis & tricennis interruptitur, litis contestatione facta coram Iudice competente. Si tamen actor succubuerit in lite, vel si litem sponte deseruerit, non interruptitur. Similiter si animo tantum interrumpendi prescriptionem, litem mouerit. His addo, prescriptionem contra actionem fisci interrumpi sola citatione. De his plura apud Couarru. & Siluest. sed parum vilia Theologo.

DVBITATIO XVII.

Vtrum qui legitime prescripsit rem aliquam, si termino prescriptionis elapso, constet fuisse alienam, teneatur eam restituere.

Multi existimant, talem teneri ad restitutionem, nisi intercesserit negligentia domini in re sua inquitenda: ita Adrian. in 4. q. 2. de Prescript. p. 166. Ioannes Med. C. de Restit. q. 8. eiusdem sent. videtur Scotus in 4. d. 15. q. 2. §. De secundò; nam eodem fundamento nititur: & Gabr. ibid. q. 14. a. 1. in fine, & alij nonnulli: fundamentum huius sententiæ est, Quod leges prescriptionis videantur solum vel potissimum institutæ in pœnam negligentia domini: vbi ergo negligentia non interuenit, ibi locum non habere. quare is qui vsucepit, vel prescripsit, ad restitutionem obstrictus erit, vbi constiterit nullam negligentiam intercessisse. Sed contrarium est verius.

Vnde Dico Primò, non solum quando domini prioris intercessit negligentia, sed etiam quando constat nullam intercessisse, res legitime prescriptæ transeunt in dominium noui possessoris, ita vt non teneatur eas restituere, nisi prior dominus per iudicem restituatur in integrum. Ita Couarru. ad reg. Possessor. p. 3. §. 2. n. 3. vbi multos alios refert. & Sotus lib. 4. de Iustitia quæst. 5. art. 4. & passim Doctores.

Probat; quia L. 3. 7. De vsucapionibus, definitur vsucapio esse dominij acquisitio per continuationem temporis lege desinit: ergo transacto illo tempore, non tenetur is, qui vsucepit, ad restitutionem, cum dominium acquiserit. Secundò, Leges prescriptionis numquam meminerunt, eam statui in pœnam negligentia dominorum: sed ob bonum

Prescriptio transfert dominium, et si absit negligentia.

bonum publicum, nam L. 1. de usufructibus dicitur, *bono publico introducta est usucapio, ne diu & ferè semper incerta essent rerum dominia.* & L. ultima. Pro suo concessa dicitur *ut aliquando litium esset finis.* Similiter canones indistinctè & absque restrictione negligentia, approbant præscriptiones bonæ fidei; atqui Princeps per suas leges potest priuare subditum re sua, etiam absque eius culpa, si ratio boni communis ita postulat. ergo cum ratio boni id exigat, (nempe ne semper incerta sint dominia, & ne infinita quædam litium seges suboriatur) non est dubitandum quin hæc legibus dominium transferatur.

Tertio, quia lege pœnali non amittitur dominium ante sententiam, atqui præscriptio simul atque peracta est, dominium adimit, & in nouum possessorem omnino transfert; ergo leges præscriptionis non sunt pœnales dumtaxat, punientes dominorum negligentiam. Confir. quia ista negligentia rei suæ, non est nisi uenialis, quæ non meretur ablatione rerum puniri. Vnde Adrian. requirit in ea culpam mortalem. sed hæc vel numquam vel rarissimè accidit; & ita ferè numquam præscriptio habebit effectum.

Denique non potest sciri quanta negligentia à domino priore sit commissa: itaque hæc res tota erit plena scrupulis, & inutilis ad praxim.

Dico Secundo, Præscriptio non solum transfert dominium uile, sed etiam directum, idque tam in bonis immobilibus, quam in mobilibus. Ita Couarr. supra §. 1. in fine, & passim Theologi. Leges enim & canones indistinctè loquuntur de dominio; nec restringunt ad dominium uile, ut patet cap. 3. 4. 6. de præscript. & ex cap. Clerici, 26. q. 3. ubi dominium acquisitum per præscriptionem uocatur *proprietas*. Denique ex c. Placuit. 1. & 2. 16. q. 3. Idem colligi potest ex legibus citatis, & ex toto tit. C. de præscript. 30. annorum. Fundamentum Iurisperitorum, qui contrarium tenent in bonis immobilibus, falsum esse ostendit Couarr. supra §. 1. num. 1.

Obijcitur Primò, Nemo sine culpa debet priuari re sua; ergo debet intercessisse culpa.

Resp. Antecedens uerum est, nisi ratio boni communis aliqd postulet, ut fit in proposito.

Obijcitur secundò, Fundamentum præscriptionis est bona fides: ergo postquam confiterit rem fuisse alterius, subuertitur præscriptio; quia subuertitur eius fundamentum.

Resp. Non subuerti bonam fidem ex eo quòd peracta præscriptio constat rem fuisse alienam: quia tunc uerè potest iudicare rem esse suam, quamuis antea alterius fuerit.

Obijcitur tertio, Cui res est adiudicata per sententiam nitentem falsa præsumptione, tenetur ad restitutionem: atqui leges præscriptionis nituntur falsa præsumptione: ergo is, cui res est adiudicata per talem legem, tenetur ad restitutionem.

Resp. Primò, negando conseq. quia Iudex per sententiam non intendit transferre dominium, sed solum declarare uerius sit: unde si fundamentum est falsum, quo sententia nititur, ipsa quoque corruit, nec est seruanda in conscientia. At uerò Princeps per legem præscriptionis intendit transferre dominium absolutè: & quamuis fortè falsa præsumptione ex parte nitatur, tamen iustam causam habet ita statuendi absolutè.

Secundò Respondeo, neg. minor. quia uerum non est, leges præscriptionis potissimum præsumptione negligentia nixas esse; ut ex dictis constat.

DUBITATIO XVIII.

Quibusnam aduersus Præscriptionem restitutio in integrum concedatur.

Notandum est, *Restitutionem in integrum esse* quoddam remedium, quod, finita præscriptione, relinquatur priori domino, qui rem suam amisit; nempe ut auctoritate Iudicis restitui in dominium & possessionem rei amissa.

Quo posito, Respondeo, Hoc remedium concedi, Primò, minoribus ætate, id est, qui nondum 25. annos expleuerunt. Secundò, Pijis locis & Ecclesijs, etiam si præscriptio sit 40. annorum. Ita docent Glossa, & DD. in Auth. Quas action. C. de sacros. Eccles. verb. Excluduntur; estque communis opinio, teste Panorm. in cap. 1. de præscript. & in cap. Auditis, eodem. Ecclesiæ enim concessum est priuilegium minorum, estque ipsa instar minoris, vel etiam pupilli; ut tradunt DD. in cap. 1. & 2. de restit. in integrum lib. 6. quibus locis etiam expressè Ecclesijs hoc beneficium restitutionis conceditur. Vbi aduerte, Ecclesijs & minoribus hoc concedi; quamuis ipsis scientibus & resistere ualentibus præscriptio facta sit; ut docet Couarr. ad reg. Possessor. p. 3. §. 3. nu. 3. quia ratione fragilis ætatis id concessum minoribus, quorum priuilegium extenditur ad Ecclesiam & alia pia loca. conceditur uerò per quatuor annos postquam sciuerint completam contra se præscriptionem. L. fin. C. de tem. in integrum restit. Tertio, maioribus ætate conceditur in præscriptione 10. & 20. annorum; modo tamen probent, cum iusta & probabili ignorantia sua, aut omnino sine sua negligentia præscriptionem fuisse peractam. L. 1. §. fin. 7. Ex quibus causis maior. Abbas & Felinus in cap. Vigilanti, de præscript. & alij, estque sententia communis, teste Couarr. supra n. 1. Habent & hi quatuor annos postquam sciuerint completam præscriptionem. In præscriptione autem 30. & 40. annorum non conceditur maioribus restitutio, iuxta Couarr. nu. 1. quamuis alij aliter sentiant: minoribus autem conceditur. Sed hæc ad forum externum pertinent. Vide infra cap. 17. Dubitatione 9.

Minoribus.
Ecclesia.

Maioribus.

51
Non solum
uile, sed
etiam di-
rectum.

Obiectio-
nes.
Interdum
priuatur
quis re sua
sine culpa.